

Vergaderjaar 1990-1991

21 800 XI

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk XI (Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer) voor het jaar 1991

Nr. 4

¹ Samenstelling:

Ieden: Dees (VVD), E. G. Terpstra (VVD), Castricum (PvdA), Spieker (PvdA), Van Vlijmen (CDA), Van der Vlies (SGP), Jorritsma-Lebbink (VVD), Laning-Boersema (CDA), voorzitter, De Kok (CDA), Willems (Groen Links), De Cloe (PvdA), Kohnstamm (D66), G. H. Terpstra (CDA), Swildens-Roozendaal (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Vriens-Auerbach (CDA), Van Otterlo (PvdA), Netelenbos (PvdA), ondervoorzitter, Versnel-Schmitz (D66), Achttienribbe-Buijs (PvdA), Ruigrok-Verreijt (PvdA), Hillen (CDA) plv. Ieden: Koning (VVD), Linschoten (VVD), Vacature PvdA, Leijnse (PvdA), Doelman-Pel (CDA), Van Middelkoop (GPV), Kamp (VVD), Van der Heijden (CDA), Krajenbrink (CDA), Beckers-de Bruijn (Groen Links), Niessen (PvdA), Schimmel (D66), Huibers (CDA), Vacature PvdA, Wolters (CDA), Hermes (CDA), Janmaat-Abée (CDA), De Pree (PvdA), Vacature PvdA, Groenman (D66), Vacature PvdA, Leerling (RPF), Van Leijenhorst (CDA).

² Samenstelling:

Ieden: Castricum (PvdA), voorzitter, Spieker (PvdA), Van Noord (CDA), Van Vlijmen (CDA), De Pree (PvdA), Schutte (GPV), Wolters (CDA), Lankhorst (Groen Links), ondervoorzitter, De Korte (VVD), Schartman (CDA), Tommel (D66), Te Veldhuis (VVD), Jorritsma-Lebbink (VVD), Tegelaar-Boonacker (CDA), Swildens-Roozendaal (PvdA), Van de Camp (CDA), Koetje (CDA), Lonink (PvdA), Versnel-Schmitz (D66), Van Gijzel (PvdA), M. D. T. M. de Jong (CDA), M. M. van der Burg (PvdA), A. de Jong plv. Ieden: Ruigrok-Verreijt (PvdA), J. H. van den Berg (PvdA), Boers-Wijnberg (CDA), Paulis (CDA), Quint-Maagdenberg (PvdA), J. T. van den Berg (SGP), Everswijk (CDA), Rosenmøller (Groen Links), Koning (VVD), Tuinstra (CDA), Ter Veer (D66), Van Erp (VVD), Korthals (VVD), De Kok (CDA), Verspaget (PvdA), Esselink (CDA), Reitsma (CDA), Netelenbos (PvdA), Wolffensperger (D66), Leerling (RPF), Vreugdenhil (CDA), Vos (PvdA), Van der Vaart (PvdA).

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG

Vastgesteld 21 september 1990

De vaste Commissies voor het Gehandicaptenbeleid¹ en voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening² hebben op 5 september 1990 mondeling overleg gevoerd met de staatssecretarissen van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur over de **klachten inzake de Regeling geldelijke steun huisvesting gehandicapten 1989 (RGSHG)**.

Het overleg werd gevoerd aan de hand van de brief van de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 30 augustus 1990 die als bijlage bij het verslag is gevoegd.

De commissies brengen van het gevoerde overleg het volgende verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

Mevrouw **Ruigrok-Verreijt** (P.v.d.A.) wees eerst op de aanleiding voor het mondelinge overleg: de vele klachten over de werking van de RGSHG. Op dit moment is deze regeling al van groot belang om mensen met een lichamelijke handicap zelfstandig te laten wonen. Dit belang zal in de toekomst alleen maar groter worden, gezien de toenemende vergrijzing en het streven naar thuiszorg. Zij hechtte dan ook veel waarde aan een goed functioneren van de regeling. Helaas is er al sindsdien de inwerkingtreding van de regeling veel kritiek. Hoewel ze sindsdien enige keren is aangepast en nadere werkafspraken met gemeenten en de GMD zijn gemaakt, is deze kritiek niet verstomd, integendeel.

De klachten over de uitvoering van de regeling richten zich in het bijzonder op de adviestermijnen. In het algemeen zou een GMD-advies twee tot vier maanden op zich laten wachten, terwijl daar nog enige maanden bijkomen indien het gaat om ABP-verzekerden. De GMD heeft nu een toezegging gedaan inzake spoedeisende gevallen, maar mevrouw Ruigrok vond deze toezegging, zoals ze is geformuleerd in de brief van 30 augustus, nog vrij vaag. Er wordt immers gesproken over «afgehandeld kunnen worden». Is de GMD nu ook daadwerkelijk in staat om 95% van de spoedeisende gevallen binnen vier weken af te handelen? In het antwoord op de schriftelijke vragen van de heren Koetje en De Kok (Aanhangsel Handelingen, 1989/1990, nr. 835) worden alleen gemid-

delde adviestermijnen genoemd en gemiddelden zeggen niet zoveel. Zij vroeg dan ook een overzicht van de aanvragen van het eerste halfjaar van 1990 en van de reeds afgehandelde aanvragen. Daarnaast vroeg zij of alle 35 afdelingen van de GMD al urgentieteams voor spoedeisende gevallen hebben.

Zij stelde vast dat bijna jaarlijks overleg wordt gevoerd over de klachten, waarna er een jaar later nog niet veel verbetering blijkt te zijn. Zij vreesde dat het ook deze keer weer blijft steken in mooie voornemens, zolang de GMD niet aan termijnen wordt gebonden voor het uitbrengen van advies, dan wel naast de GMD ook nog andere adviesorganen of adviseurs worden aangewezen. Zij herinnerde hierbij aan de enige jaren geleden ingediende motie-Nijhuis (kamerstuk 20 800, XV, nr. 55), waarin ervoor is gepleit bij mensen die uit revalidatie komen, het oordeel van de revalidatie-arts aan te merken als het advies voor een voorziening. Een ontheffingsmogelijkheid inzake verhuis- en inrichtingskosten, zoals genoemd in de brief van 30 augustus, is zeker een verbetering, maar geen structurele. Datzelfde geldt voor de mogelijkheid van een vooradvies via telefax; daarmee wordt hoogstens één dag gewonnen. Het zal moeten komen van verkorting van de adviestermijnen.

Bij het vorige mondeling overleg over de RGSHG, eind juni 1989, is toegezegd te zullen nagaan of het bedrag voor verhuis- en inrichtingskosten toereikend is en of er mogelijkheden zijn voor voorzieningen ten behoeve van verstandelijk gehandicapten die zichzelf lichamelijk letsel toebrengen. Hoe staat het hiermee? Kan verder een beroep worden gedaan op de RGSHG voor logiesvoorzieningen ten behoeve van uitwonenden die thuis komen logeren?

In de tweede plaats richten de klachten over de regeling zich vooral op de trage afrekening van de rijkssubsidie. De VNG heeft nu een kwartaalbevoorschotting voorgesteld, waarmee wordt aangesloten op de systematiek die in de nota Volkshuisvesting in de jaren negentig is aangegeven. Mevrouw Ruigrok vroeg de staatssecretaris deze suggestie in welwillende overweging te nemen. Voorts vroeg zij, naar aanleiding van de recente brief van de Gehandicaptenraad waarin mogelijke nadelige effecten worden beschreven, het deelbudget gehandicapten van het ontwerp-besluit woninggebonden subsidies ter bespreking aan de Kamer voor te leggen. Daarnaast vond zij dat de jaarlijkse bijdrage, als zijnde nodeloos complicerend, zou moeten worden vervangen door een bijdrage ineens. Wat zijn verder de resultaten van het overleg met de VNG over invoering van gebruiksvriendelijke aanvraagformulieren en intensivering van de voorlichting, zowel aan gemeenten als aan betrokkenen?

Er zijn al brieven van de Gehandicaptenraad en de grote steden binnengekomen over een mogelijke eigen-bijdrageregeling die niet was aangekondigd in de nota Volkshuisvesting in de jaren negentig. Mevrouw Ruigrok beseftte dat hier pas nader op kan worden ingegaan bij de behandeling van de begroting, maar toch vroeg zij nu al waarom hiervoor is gekozen. Zijn wellicht te veel verplichtingen op dit punt aangegaan? Zij nam aan dat hierover ook al spoedig een beslissing zal worden genomen, omdat het de bedoeling lijkt te zijn de regeling per 1 januari a.s. in te voeren. Ook waren bij haar al vragen van praktische aard gerezen, zoals de vraag of de verhuurder de bijdrage zal moeten betalen en of deze dan zal worden doorberekend in de huur. Is over dit idee trouwens al overleg gepleegd met de betrokken maatschappelijke organisaties? Voor gehandicapten die in het algemeen een laag inkomen hebben en toch al veel extra kosten zelf moeten dragen, zou een eigen bijdrageregeling volgens mevrouw Ruigrok een te zware belasting vormen. Zij wees deze gedachte dan ook van de hand.

Mevrouw **Terpstra** (V.V.D.) vond het verheugend dat de gedachte van

aanpasbaar bouwen nu enige weerklank begint te vinden. Er zijn enige experimenten geweest en in Nieuwegein wordt nu een plan opgesteld om, met steun van het ministerie van VROM, een geheel nieuwe wijk met 2600 woningen in de zin van aanpasbaar bouwen te realiseren, waarbij ook aandacht wordt gegeven aan de woonomgeving. Zij sprak de hoop uit dat uit dit project een draaiboek zal voortkomen dat op een eenvoudige wijze door andere gemeenten zal kunnen worden gehanteerd.

Vervolgens beaamde zij dat sinds de inwerkingtreding van de RGSHG verbetering is opgetreden. In de beginperiode kwamen immers zelfs adviestermijnen van enige jaren voor. Desondanks zijn er nog steeds veel klachten. Waarschijnlijk is de regeling veel te ingewikkeld, met alle administratieve rompslomp en verspilling van geld en tijd van dien. Verdere verbetering is derhalve nodig. Met het oog hierop stelde zij voor in de regeling bindende termijnen op te nemen. Bij overschrijding van die termijnen wordt de aanvraag dan geacht te zijn goedgekeurd. In dit verband wees zij erop dat de grens tussen spoedeisende en niet-spoedeisende gevallen in de praktijk nauwelijks te trekken is. Ook bij niet-spoedeisende gevallen gaat het steeds om individuen die in de knel zitten en dan is iedere dag wachten er één te veel. Zij herinnerde in dit verband eveneens aan de motie-Nijhuis, die indertijd is aangehouden omdat het ernaar uitzag dat hetgeen in de motie werd gevraagd, zou worden doorgevoerd. Dat blijkt echter geenszins het geval te zijn. Zij nam zich dan ook voor deze motie zo spoedig mogelijk aan het oordeel van de Kamer te onderwerpen.

Vervolgens wees mevrouw Terpstra op de recente brieven van de VNG, de Gehandicaptenraad en het COSBO over de RGSHG. Ook zij vroeg met het oog hierop wat de voornemens nu zijn ten aanzien van deze regeling, in het bijzonder wat betreft het deelbudget gehandicapten, een mogelijke eigen-bijdrageregeling en de landelijke klachtencommissie. Door middel van schriftelijke vragen van mevrouw Jorritsma is al duidelijk geworden dat de V.V.D.-fractie een eigen bijdrage-regeling niet acceptabel acht. Mevrouw Terpstra verzocht de staatssecretaris van VROM om een gedetailleerd, eventueel schriftelijk, commentaar op hetgeen hierover in de recente brieven is gezegd. Ten slotte vroeg zij of de staatssecretaris de stelling van de Gehandicaptenraad deelt, dat er ook bij decentralisatie een belangrijke taak blijft voor een landelijke klachtencommissie.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66) wees erop dat in de praktijk vaak gemeenten door de betrokken burgers verantwoordelijk worden gehouden voor mankementen in de uitvoering van de RGSHG, terwijl het daarbij vrijwel altijd gaat om het lang uitblijven van GMD-adviezen. Toch moet op die adviezen worden gewacht, want pas nadat ze zijn uitgebracht, mag de verhuizing of de woningaanpassing plaatsvinden. Hoewel hier en daar enige verbetering is te bespeuren, zoals onlangs is bericht door de gemeente Arnhem, is dat nog niet voldoende. De toezegging vanwege de GMD over spoedeisende gevallen, gecombineerd met de in de brief van 30 augustus genoemde ontheffingsmogelijkheid, is dan ook verheugend, al had mevrouw Versnel begrepen dat het hierbij uitsluitend gaat om aanvragen voor verhuiskosten, niet om aanvragen voor woningaanpassing. Voorts nam zij aan dat van deze ontheffingsmogelijkheid in veel gevallen gebruik zal worden gemaakt, want in de praktijk is geen duidelijke grens te trekken tussen spoedeisend en niet-spoedeisend.

Zij wees vervolgens op de notitie van de gemeente Zaanstad over gebreken van de regeling en mogelijke oplossingen. Het leek haar verstandig deze nader te bezien en daarmee rekening te houden bij de formulering van het besluit woninggebonden subsidies. In het concept van dit besluit dat om advies aan de Raad voor de volkshuisvesting is

voorgelegd, is overigens een algemene ontheffingsmogelijkheid voor spoedeisende gevallen opgenomen en dan niet alleen voor verhuizingen, maar ook voor woningaanpassingen. Zij stond daar positief tegenover. Minder verstandig leek haar de bepaling dat de gemeenteraad moet uitspreken of sprake is van een spoedeisend geval; dat kost alleen maar een aantal weken extra. Het is beter dit aan het college van B. en W. over te laten. Daarnaast pleitte zij, in verband met de vele opmerkingen over de administratieve rompslomp bij de uitvoering van de RGSHG, voor een analyse van deze bureaucratische beslommingen, opdat hieruit lering kan worden getrokken bij de vormgeving van het besluit woninggebonden subsidies. Zij vroeg waarom de staatssecretaris de lijn van het concept-besluit niet reeds nu al doortrekt naar de woningaanpassingen.

Zij vroeg hierna of de kosten van een ringleidingsstelsel voor thuiswonende auditief gehandicapte kinderen voor vergoeding op grond van de RGSHG in aanmerking komen.

Klachten, in het bijzonder van gemeenten, zijn er ook gekomen over het trage betalingsgedrag van het ministerie van VROM. Mevrouw Versnel drong erop aan dat het ministerie spoediger tot betaling overgaat.

Ook zij vroeg wat er waar is van de geruchten over een eigen-bijdrage-regeling. Haar leek een eigen bijdrage in strijd met de uitgangspunten van de RGSHG en met het in de memorie van toelichting bij het concept-besluit woninggebonden subsidies aangegeven uitgangspunt, dat de gehandicapte in diens woning zo weinig mogelijk hinder van zijn handicap behoort te ondervinden en de kosten van de aanpassing in beginsel volledig worden vergoed.

Ten slotte betoogde mevrouw Versnel dat de RGSHG weliswaar een regeling van het ministerie van VROM is, maar dat het in feite gaat om medische hulpmiddelen. Eigenlijk zou de financiering hiervan dus voor rekening van de AWBZ moeten geschieden. Daarvoor pleit ook het feit dat een eventuele overschrijding van het deelbudget voor geldelijke steun huisvesting gehandicapten ten koste gaat van het algemene budget voor woningverbetering. Juist dan dienen de kosten op de juiste plaats te worden gedragen. Ten slotte bewerkstelligt de RGSHG een vermindering van intramurale kosten.

De heer **De Kok** (C.D.A.) vond dat met de brief van 30 augustus en de beantwoording van de schriftelijke vragen van de heer Koetje en hemzelf weer een stap in de goede richting is gezet om allerlei technische problemen bij de uitvoering van de RGSHG weg te nemen. Ook in de afgelopen jaren zijn trouwens veel verbeteringen aangebracht. Dat neemt niet weg dat er nog steeds knelpunten zijn. De heer De Kok betwijfelde of het ooit zal lukken om alle knelpunten weg te nemen. In de praktijk hebben die namelijk veelal te maken met onwil, incompetentie of het langs elkaar heen werken van mensen. Desondanks is het zeker nodig zo goed mogelijk knelpunten te ondervangen. In dat verband leek hem aanpasbaar wonen uiterst belangrijk. Daarmee worden immers veel knelpunten voorkomen en kunnen ook de kosten van de RGSHG worden beheerst.

Ten slotte zei hij, het niet juist te achten dat al oordelen zijn gegeven over een eventuele eigen-bijdrage-regeling. Het gaat immers alleen nog maar om geruchten. Met het oog hierop leek hem thans alleen de vraag relevant wat er waar is van die geruchten.

Antwoord van de bewindslieden

De **staatssecretaris van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer** onderstreepte eerst ook zijnerzijds het grote belang

van de RGSHG voor het langer zelfstandig laten wonen van gehandicapten. Bovendien worden daardoor maatschappelijke kosten bespaard, omdat gehandicapten anders zouden zijn aangewezen op intramurale voorzieningen.

Vervolgens beklemtoonde hij dat sinds de invoering van de RGSHG al veel verbeteringen zijn doorgevoerd. Bedacht moet ook worden dat het aantal aanvragen om steun is toegenomen en het soms om uiterst ingewikkelde gevallen gaat. Desondanks blijft er nog het nodige te wensen over, zoals o.a. het stuk van de gemeente Zaanstad duidelijk heeft gemaakt. Hem was gerapporteerd dat de GMD bereid is toe te zeggen dat de spoedeisende gevallen voor 95% binnen een termijn van vier weken afgehandeld zullen worden, in het bijzonder door het inzetten van spoedteams. Wel zal, om de GMD hiertoe in staat te stellen, aan enige voorwaarden voldaan moeten worden. Zo dienen gemeenten zelf aan te geven welke aanvragen spoedeisend zijn. De bewindsman stelde zich voor te bevorderen, o.a. door middel van voorlichting, dat aan de voorwaarden op dit punt wordt voldaan.

Daarnaast was hij voornemens tot een ingrijpende vereenvoudiging van de regeling te komen, met behoud van kenmerken als uniformiteit, gelijke behandeling binnen een bepaalde bandbreedte, doelmatigheid en rechtmatigheid, e.d. Het gaat om een vergaande vorm van decentralisatie van de uitvoering van de regeling, waar uitwerking aan is gegeven in het concept-besluit woninggebonden subsidies. Een deel van de huidige klachten zal zich dan niet meer kunnen voordoen, omdat het gehele administratief-organisatorische proces sterk wordt gewijzigd. Ook op andere punten verwachtte hij duidelijke verbeteringen. Zo is in het concept-besluit woninggebonden subsidies aangegeven dat de medische advisering dient te geschieden door een door de minister goed te keuren instantie. Die formulering opent derhalve de mogelijkheid dat bij voorbeeld een GGD het advies uitbrengt. Overigens is het concept-besluit nu ter advisering voorgelegd aan de Raad voor de volkshuisvesting die naar verwachting rond 1 november a.s. het advies zal uitbrengen, waarna ook een discussie met de Kamer hierover zal plaatsvinden.

De staatssecretaris wees er hierbij op dat de ontheffingsmogelijkheid zoals genoemd in zijn brief van 30 augustus, inderdaad alleen slaat op aanvragen voor verhuiskostenvergoedingen. Daar ligt tot nu toe ook, zoals uit de ingekomen klachten blijkt, de belangrijkste steen des aanstoots. In goed overleg met de VNG is tot deze ontheffingsmogelijkheid besloten.

Mede naar aanleiding van het desbetreffende rapport van de Nationale Ombudsman wordt thans overwogen bij verschillende regelingen, waaronder de RGSHG, termijnen op te nemen waarbinnen behoort te zijn betaald. Bij overschrijding van die termijnen zal dan een rentevergoeding verschuldigd zijn. Voorts is al in de memorie van toelichting bij de begroting voor 1990 aangegeven dat met ingang van 1 januari 1991 uitsluitend nog bijdragen ineens zullen worden verstrekt.

De bewindsman onderschreef dat het van belang is bij het ontwerpen en bouwen van nieuwe woningen rekening te houden met een eventuele toekomstige geringere mobiliteit van bewoners en dus zodanige basisvoorzieningen te treffen, dat de woning later sneller en met minder kosten aangepast kan worden. De Stuurgroep experimenten volkshuisvesting (SEV) is, op basis van een meerjarenplan, bezig met experimenten, waarover reeds enige interimrapportages zijn uitgebracht. Ook leden van de Nationale Woningraad zijn met projecten op dit vlak bezig. Daarbij is, volgens informatie in het blad van de Nationale Woningraad, reeds gebleken dat aanpasbaar bouwen niet of nauwelijks duurder uitvalt dan het gebruikelijke bouwen. De staatssecretaris zag in dezen een taak voor het ministerie om, naast hetgeen via de SEV wordt gedaan, door

middel van voorlichting en kennisoverdracht betrokkenen te stimuleren in toenemende mate tot aanpasbaar bouwen te komen. In de praktijk wordt hier ook al rekening mee gehouden, overigens niet alleen met het oog op gehandicapten, maar ook gezien de toenemende vergrijzing. In dit verband merkte hij nog op dat het de bedoeling is bij de komende wijziging van de RGSHG aandacht te geven aan het aanbrengen van liften in galerijflats. Daarnaast bestaat het voornemen om met ingang van 1 januari a.s. een nadere regeling te treffen voor drempels, vlonders e.d.

De staatssecretaris voelde niet voor het voorstel om bindende advies-termijnen te stellen, waarbij het advies geacht wordt positief te zijn indien deze termijnen worden overschreden. Spoedeisende gevallen zullen nu immers vrijwel allemaal binnen een redelijke termijn van vier weken afgehandeld kunnen worden, maar een dergelijke termijn kan onmogelijk gesteld worden voor zeer ingewikkelde gevallen. Bovendien verwachtte hij een belangrijke verbetering van de door hem voorgenomen decentralisatie.

De landelijke klachtencommissie is onlangs opnieuw ingesteld. De bewindsman hechtte waarde aan een dergelijke commissie en was voornemens jaarlijks een gesprek met deze commissie te voeren.

Een ringleiding ten behoeve van auditief gestoorden is een zaak van de AWBZ, niet van de RGSHG.

Het ligt in de bedoeling een uitgebreide reactie te geven op het stuk van de gemeente Zaanstad. Een afschrift van die reactie zal aan de Kamer worden gezonden.

In overleg met de VNG is een modus gevonden voor het probleem van de lange afhandelingstermijnen, zonder dat de regeling daarvoor behoeft te worden gewijzigd. Met het oog hierop leek het de staatssecretaris niet meer nodig suggesties over een kwartaalbevoorschotting nog in overweging te nemen.

In reactie op de vraag om het deelbudget gehandicapten van het ontwerpbesluit woninggebonden subsidies ter bespreking aan de Kamer voor te leggen, wees hij op de reeds gemaakte afspraak om in de Kamer een discussie te wijden aan het gehele besluit woninggebonden subsidies, dus met inbegrip van het deelbudget gehandicapten.

Ten slotte ging de bewindsman in op de opmerkingen over een eventuele eigen-bijdrageregeling. Hij stelde zich voor de schriftelijke vragen hierover van het Tweede Kamerlid mevrouw Jorritsma (en die van het Eerste-Kamerlid mevrouw Klaassens) na Prinsjesdag te beantwoorden. Voorts zal de Kamer hierover meer uitgebreid worden geïnformeerd in de memorie van toelichting bij de begroting voor 1991. Het gaat erom dat sprake is van een zeer forse groei van het beroep dat op de RGSHG wordt gedaan. Ten departemente wordt nog nagegaan of de oorzaak hiervan wellicht vooral gelegen is in de in 1986 doorgevoerde decentralisatie en op welke punten de groei zich in het bijzonder voordoet. In ieder geval zullen de ramingen op dit vlak nu moeten worden aangepast. Daarbij rijst dan direct de vraag hoe in de dekking hiervan kan worden voorzien en hoe in de toekomst de kosten kunnen worden beheerst. Het is op zichzelf mogelijk deze dekking te zoeken in overige sectoren van de begroting. Ook is het mogelijk binnen de RGSHG zelf tot wijzigingen te komen. De bewindsman achtte de vraag legitiem of de grote waarde van deze regeling sterk in de knel komt bij invoering van een eigen bijdrage-regeling, dan wel door de geldelijke steun in meerdere of mindere mate inkomensafhankelijk te maken. Daarbij bleef voor hem uitgangspunt dat niet zodanige drempels worden opgeworpen dat mensen met de lagere inkomens geen gebruik meer kunnen maken van de regeling. Zo is het, indien zou worden gekozen voor een eigen bijdrage, niet de bedoeling om die iedere keer te vragen indien een aantal aanpassingen achter elkaar in een woning moet worden

aangebracht. Op dit moment worden de verschillende mogelijkheden nader onder ogen gezien en de Kamer zal er nader over worden geïnformeerd.

De staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur zou het bijzonder vreemd vinden indien juist aanpassingen van woningen ten behoeve van gehandicapten (of nadere groepen, zoals ouderen) uit het volkshuisvestingskader zouden worden gelicht en overgebracht naar de medische sector, door ze voortaan te financieren uit de AWBZ. Dit zou bepaald niet stroken met het al vele jaren bewust gevoerde beleid ten aanzien van gehandicapten en zou alleen maar leiden tot medicalisering van het gehandicaptenbeleid. Indien deze redenering ook op andere beleidsterreinen zou worden gevolgd, zou bijvoorbeeld gesteld kunnen worden dat delen van het speciaal onderwijs maar uit de AWBZ moeten worden gefinancierd! Bovendien had hij uit de opmerking ter zake van mevrouw Versnel de suggestie geproefd dat de AWBZ ruimere financiële mogelijkheden zou bieden dan de begroting van het ministerie van VROM. Die suggestie wilde hij met kracht bestrijden. In beide gevallen gaat het immers om gemeenschapsgeld.

Discussie in tweede termijn

Mevrouw **Ruigrok-Verreijt** (P.v.d.A.) ging ervan uit dat het voornemen om ook andere instanties dan de GMD in staat te stellen te adviseren over toepassing van de RGSHG, tot een belangrijke verbetering zal leiden. Wel wees zij erop dat het besluit woninggebonden subsidies naar verwachting pas over ongeveer anderhalf jaar zal ingaan. Zij hoopte dat voor de komende overgangperiode alvast een verbetering zal worden bereikt via de overige door de staatssecretaris aangegeven maatregelen, in het bijzonder de snelle afhandeling van spoedeisende gevallen. In die overgangperiode zou bovendien heel wel al de gedachte van de motie-Nijhuis kunnen worden gevolgd om bij mensen die uit revalidatie komen, het oordeel van de revalidatie-arts aan te merken als het advies voor een voorziening.

Zij was het eens met de argumentatie van de staatssecretaris om het voorstel inzake bindende termijnen af te wijzen. Daarmee wordt immers het kernprobleem (de lange adviestermijnen) niet weggenomen.

Ten slotte had zij begrepen dat er nog geen definitief voorstel is over een eigen-bijdrageregeling. Bij de begrotingsbehandeling zal een eindoordeel worden gegeven, maar voorlopig handhaafde zij haar bezwaren tegen een dergelijke regeling.

Mevrouw **Terpstra** (V.V.D.) onderschreef van harte de waarschuwing van de staatssecretaris van WVC inzake medicalisering van gehandicaptenbeleid.

Voorts had het haar enigszins verbaasd dat de staatssecretaris van VROM niet voelt voor het vastleggen van bindende adviestermijnen. Bindende termijnen leken haar juist op dit moment verstandig, nu na vele jaren van pleiten voor verkorting van de adviestermijnen de GMD de toezegging heeft gedaan dat spoedeisende gevallen binnen een inderdaad redelijke termijn zullen worden afgehandeld. Afgewacht moet nog worden of de GMD die toezegging ook in de praktijk kan nakomen en dan is het verstandig om enige druk op de ketel te houden. Bovendien is de staatssecretaris wel voornemens om bindende termijnen te hanteren waar het gaat om uitbetalingen en wordt daar zelfs een sanctie op gesteld. Mevrouw Terpstra beseftte overigens dat het moeilijk is om een sanctie aan de GMD op te leggen in het geval de termijnen worden overschreden.

Het antwoord inzake het uitbrengen van advies door een andere

instantie dan de GMD vond zij positief. Zij ging ervan uit dat hieronder dan in de praktijk ook de revalidatie-arts kan worden verstaan, zeker nu haar tijdens dit overleg inmiddels was gemeld, dat zeer recent een convenant is gesloten tussen de GMD en de revalidatie-artsen. Het leek haar daarom niet meer nodig de aangehouden motie-Nijhuis alsnog in de Kamer aan de orde te stellen.

Zij kon zich indenken dat wordt gezocht naar mogelijkheden om de uitgaven in het kader van de RGSHG te beheersen, maar zij waarschuwde daarbij tegen een sectorale benadering van dit probleem. Immers, indien minder woningaanpassingen mogelijk zijn, heeft dat elders direct ingrijpende gevolgen voor de overheidsuitgaven. Daarnaast is door de gemeenten al gewezen op hoge perceptiekosten en de administratieve rompslomp van een inkomens- en vermogenstoets bij een eigen-bijdrageregeling. In dit verband wees mevrouw Terpstra op een mogelijk alternatief, namelijk het verstrekken van raambedragen voor ook grotere (niet alleen kleinere) aanpassingen, een soort van cliënt-gebonden budget dus. Daarmee wordt veel tijd en geld bespaard en wordt recht gedaan aan de mondigheid en weerbaarheid van mensen met een handicap.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66) begreep niet goed waarom de in de brief van 30 augustus genoemde ontheffingsmogelijkheid zich zou moeten beperken tot aanvragen om verhuiskostenvergoeding. Ook woningaanpassing kan immers spoedeisend zijn, zoals in het stuk van de gemeente Zaanstad duidelijk wordt gemaakt. Bovendien is in het concept-besluit woninggebonden subsidies een algemene ontheffingsmogelijkheid opgenomen, dus óók voor woningaanpassing.

Vervolgens kwam zij terug op haar stelling dat het bij de RGSHG in feite gaat om medische hulpmiddelen. Een ringleidingsysteem is een zaak voor de AWBZ, zo heeft de staatssecretaris verklaard. Ook bijvoorbeeld een rolstoel wordt uit de AWBZ gefinancierd. De hellingbaan die nodig is om van een rolstoel gebruik te maken, valt echter weer onder de RGSHG en is dus een zaak van het ministerie van VROM. Zij bleef dat merkwaardig vinden. Een ander raakpunt met de medische sector is, dat medici in feite bepalen welke ergonomische aanpassingen in de woning moeten worden aangebracht. Bovendien leidt woningaanpassing uiteindelijk tot kostenbesparing bij intramurale voorzieningen, dus bij medische voorzieningen. Dit alles is van belang omdat de RGSHG die nu nog een open-einde-regeling is, binnenkort zal worden gebudgetteerd, waarbij een eventuele overschrijding van dit budget ten koste zal gaan van het algemene budget voor woningverbetering. Mevrouw Versnel drong er dan ook op aan dat hier nader aandacht aan wordt gegeven.

De heer **De Kok** (C.D.A.) steunde het voornemen tot ingrijpende wijziging van de RGSHG, maar vond het wel opvallend dat nu alweer zo'n wijziging wordt aangekondigd, nadat deze regeling pas kort in werking is, ter vervanging van het vroegere besluit geldelijke steun. Zijn alle discussies in het verleden om tot verbetering van de regeling te komen, dan zinloos geweest? Werken de politieke mechanismen wellicht niet meer naar behoren? Hij merkte in dat verband nog op dat verdere decentralisatie niet mag betekenen dat het beleid per gemeente sterk uiteen gaat lopen. Anders is opnieuw een lawine van klachten te verwachten.

De **staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer** onderschreef dat decentralisatie niet mag betekenen dat het beleid per gemeente sterk uiteen gaat lopen. Dat risico is er trouwens ook indien wordt besloten andere instanties dan de GMD bevoegd te verklaren tot advisering. Met het oog op een gelijke

rechtsbedeling lijkt het daarom toch verstandig een of ander raamwerk vast te stellen, waarmee overigens anderzijds weer het gevaar van bureaucratisering de kop opsteekt.

In reactie op de suggestie inzake een soort van cliënt-gebonden budget verwees de bewindsman naar artikel 29 lid 5 van de regeling voor kleinere aanpassingen. Daarin is bepaald dat geen GMD-advies nodig is voor een aantal aanpassingen dat limitatief wordt opgesomd.

Ten slotte zei hij het niet geheel juist te achten om bij een overleg over de klachten inzake het functioneren van de huidige regeling een relatie te leggen met een voorgenomen nieuwe regeling. Hij zou graag zien dat deze nieuwe regeling te zijner tijd op haar eigen merites wordt gezien.

De staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur gaf mevrouw Versnel toe dat niet altijd duidelijk te verklaren is waarom bepaalde voorzieningen ten behoeve van gehandicapten wel uit de AWBZ worden gefinancierd en andere niet. Hij hield vast aan de door hem bepleite beleidsrichting en ging ervan uit dat hij hierover binnenkort bij de behandeling van de begroting en het FOZ voor 1991 uitvoeriger de degens zou kunnen kruisen met de D66-fractie.

De voorzitter van de vaste Commissie voor het Gehandicaptenbeleid,
Laning-Boersema

De voorzitter van de vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
Castricum

De griffier van de vaste Commissie voor het Gehandicaptenbeleid,
Pauw

Aan de Voorzitters van de Vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de Vaste Commissie voor het Gehandicaptenbeleid van de Tweede Kamer

's-Gravenhage, 30 augustus 1990

Bij brief van 11 april 1990 wendde u zich tot mij inzake uitvoeringsproblemen met betrekking tot de RGSHG, aangedragen door een aantal gemeenten waaronder Zaanstad. Hoofdelement bij de uitvoeringsproblemen is de termijnproblematiek.

Na de inwerkingtreding van de Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten 1989 heb ik met u een overleg gevoerd over de uitvoeringsproblemen die zich toen in de praktijk voordeden. Nu de Regeling enige tijd van kracht is en gemeenten en Rijk meer op elkaar ingespeeld zijn is veel van de toenmalige onduidelijkheid weggenomen.

Het afgelopen jaar heeft u zich – met anderen – tot mij gewend over de hardnekkige klachten met betrekking tot de verhuiskostenprocedure. Zowel de adviestertermijn die de Gemeenschappelijke Medische Dienst nodig heeft, als de tijd die gemoeid is met het slaan van een beschikking op basis hiervan, leiden ertoe dat belanghebbenden verhuizen vóór een beschikking geslagen is. Het recht op een Rijksbijdrage vervalt dan. Op 23 juni 1989 is de Tweede Kamer inzake de verhuiskostenproblematiek bericht dat met de GMD overeengekomen is de adviestertermijnen te bekorten, o.a. door het maken van werkafspraken met gemeenten. Deze zijn eind 1989 en begin 1990 getroffen. In april van dit jaar is de GMD verzocht nadere duidelijkheid te geven over de na te streven behandelingsstermijn van vooral de spoedeisende gevallen. In juni jl. heeft de GMD een evaluatierapport uitgebracht waaruit blijkt dat de getroffen maatregelen effect sorteren. Blijkens mededeling van de GMD zou dit in hn contacten met de gemeenten ook blijken. Voorts is in het Handboek Administratieve Organisatie voor de RGSHG per 1 juni nadrukkelijk de mogelijkheid van een «vooradvies» via telefax geopend.

In dit verband verwijs ik u ook naar de antwoorden op schriftelijke vragen over deze materie van de leden Koetje en De Kok, die ik als bijlage bijvoeg.

Nader ambtelijk overleg heeft ertoe geleid dat de GMD bereid is toe te zeggen dat de spoedeisende gevallen voor 95% binnen een termijn van 4 weken afgehandeld kunnen worden. Een bekorting van de adviestertermijn neemt echter het fatale karakter van de regelgeving niet weg. In de grillige uitvoeringswerkelijkheid kan dit leiden tot het niet uitkeren van subsidies, wanneer te laat blijkt dat een belanghebbende hier op grond van zijn ergonomische belemmeringen wel recht zou kunnen doen gelden. Daarom heb ik op grond van de hardnekkige uitvoeringsproblemen alsnog besloten in de regelgeving een ontheffingsmogelijkheid op te nemen, waarbij de voorwaarde, dat beschikt moet zijn alvorens de verhuizing plaatsvindt, in naar het oordeel van de gemeente spoedeisende gevallen niet fataal is. Wel dient de aanvraag voor verhuizing te zijn ingediend.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
E. Heerma